

інші[4, с.18].

Розглянувши основні підходи до визначення понять “цінність” та “ціннісна орієнтація”, можна пересвідчитись у тому, що в сучасній психології йде активний пошук однозначного їх тлумачення.

Найбільш дискусійною проблемою залишається питання про взаємообумовленість свідомих та підсвідомих компонентів ціннісної орієнтації.

Список використаних джерел

1. Бех І. Ціннісна сфера сучасної людини в контексті пріоритетів виховного процесу. *Шлях освіти: науково-методичний журнал*. 2010. №4 (58). С. 8-9.
2. Божович Л. И. Личность и ее формирование в детском возрасте: психологическое исследование. М.: Просвещение, 2014. 464 с.
3. Серый А. В. Ценностно-смысловая сфера личности: учеб. пособие / под ред. А. В. Серый, М. С. Яницкий. Кемеров: Кемеровский государственный университет, 2009. 92 с.
4. Яницкий М.С. Ценностные ориентации личности как динамическая система. – Кемерово: Кузбассвузиздат, 2000. – 204 с.

Білець Ю. С,

студентка IV курсу, гр. СП-171

Науковий керівник – Чепурна Г. Л., канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ

Кожен із нас – невід’ємна частина суспільства. Так впродовж життя ми на собі відчуваємо вплив соціального середовища. Такий вплив називають соціалізацією індивіда, в процесі якого особа набуває позитивних якостей. Такі якості допомагають людині існувати в певних соціальних стосунках у ролі громадянина і члена суспільства. У зв’язку з політичними і соціально-економічними змінами, що відбуваються у нашій країні, перевиховання осіб, які мають конфлікт із законом, – одна з найважливіших проблем суспільства. Така ситуаційна проблематика зумовлена тим, що особа, яка звільняється з місць позбавлення волі, має підвищений рівень негативізму. Тобто особа має негативну практику не лише ту, з якою вона потрапила до місць позбавлення волі, а й ту, яку вона набула під час відбування покарання. Тому постає потреба змінити спосіб життя та спосіб міркування, які людина проводила до того, як потрапила до місць відбування покарання, аби почати нове життя. Впродовж перевиховання засуджений натрапляє на потребу змінитися або взагалі позбутися від деяких звичок власної поведінки, щоб стати на вірний шлях виправлення. Процес ресоціалізації засудженого показує двосторонній процес, який з одного боку руйнує старі і незаконні звички, а з іншого боку, сприяє формуванню нових, суспільно корисних звичок, які допомагають поліпшити життя людини та включити її в життя суспільства. Виправлення та ресоціалізація засуджених має вирішальне значення в кримінально-виконавчому праві та є важливим елементом досягнення мети відбування покарання.

Проблема ресоціалізації засуджених була предметом досліджень у низці праць. Дану тему досліджували: К. А. Автухов, В. А. Бадира, Є. Ю. Бараш, М. М. Гернет, В. В. Голіна, В. Г. Ємельянов, Л. Казміренко, О. Г. Колб, Н. В. Коломієць, С. В. Царюк, І. С. Яковець та інші [1].

Ресоціалізація – багатоманітний термін. Так, Л. Казміренко визначає термін ресоціалізація як систему заходів протидії десоціалізації особистості, а з іншого боку як процес повторного внутрішнього пристосування до життя в суспільстві. Якщо звернутися до кримінально-виконавчого права, термін «ресоціалізація» стоїть поряд із терміном «виправлення». Дослідники вважають, що це пов'язано саме з тим, що особа, яка вчиняє злочин, вона губить зв'язок із соціумом і діє проти нього. Тому така поведінка потребує виправлення [5].

Проводячи аналіз стосовно терміну «ресоціалізація», науковці визначили наступні етапи даного процесу:

- Допенітенціарний етап ресоціалізації;
- Ресоціалізація в місцях позбавлення волі;
- Ресоціалізація після звільнення з пенітенціарних установ.

Перший етап – допенітенціарний має початок з моменту скоєння злочину і арешту та триває під час судового слідства. Головними механізмами ресоціалізації на даному етапі є усвідомлення вини та завдання шкоди суспільству, каяття і засудження власної поведінки [4].

Другий етап – пенітенціарний, коли ресоціалізація проходить вже в місцях позбавлення волі. Цей етап вважається основним, на ньому відбувається соціальна адаптація до умов відбування покарання, що є надважким процесом. Все це прослідковується через звикання до специфічних умов утримання, неписаних законів поведінки та інше. Даний етап починається з моменту прибуття засудженого до установи виконання покарання і закінчується звільненням [3].

Останнім етапом є постпенітенціарним, тобто реабілітація після звільнення з пенітенціарної установи.

Особа, яка звільнилася з місць позбавлення волі, має повернутися до нормального законослухняного життя. Це складний процес, і на жаль його витримують не всі. Успішним засобом ресоціалізації після звільнення є процес соціальної реабілітації на волі. Такий процес передбачає встановлення себе, повернення нормальних звичок, зв'язків, навичок, відновлення соціального статусу, трудової кваліфікації, формування позитивного способу життя. Для реалізації всього вище зазначеного, потрібні нормальні житлові та побутові умови, місце реєстрації проживання, медична та психологічна допомога, працевлаштування. Саме на завершальному етапі – постпенітенціарної ресоціалізації можна зазначити про реінтеграцію засудженого в суспільство [1].

Отже, після відбування покарання особа має повернутися в суспільство законослухняним і добропорядним громадянином. Аби процес ресоціалізації проходив як найкраще, держава має потурбуватися за: покращення умов тримання засуджених, підвищення їхнього культурного і освітнього рівня, професійних навичок, забезпеченню допомоги під час працевлаштування

після звільнення, отримання кімнати (тимчасово житла) у разі відсутності іншого місця проживання. Важливо пам'ятати, що ресоціалізація особи після місць позбавлення волі вдало пройде лише тоді, коли у звільненого будуть вирішені всі проблеми соціального і побутового характеру.

Список використаних джерел

1. Беца О. Соціальна адаптація осіб, звільнених із місць позбавлення волі. *Соціальна політика і соціальна робота*. 2002. № 2 (22). С. 5–15.
2. Казміренко Л., Кудерміна О., Мойсеєва О. Психологія / за ред. Л. Казміренко. URL: https://www.naiu.kiev.ua/files/kafedru/up/pidrych_psuxologiya.pdf.
3. Ростоманова Л. Особливості переживання провини неповнолітніми, схильними до правопорушень : автореф. дис. ... канд. психол. наук: 19.00.06. Київ, 2010. С. 17.
4. Шевченко Л. Діагностика та корекція психічних станів злочинниць. Харк. центр жіночих дослідж. Харків : Курсор, 2003. С. 151.
5. Юридична енциклопедія / за ред. Ю. Шемшученка та ін. ; НАН України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1998–2004.

Василяченко І. Г.,

студент II курсу магістратури, гр. МФРп-191

Науковий керівник – Новик Л. М., канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

СТАРІСТЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Проблема старості, старіння є нагальною проблемою сучасного суспільства. Старіння це процес незворотніх змін, який відбувається в організмі людини. З одного боку безпорадність, а з іншого боку залежність від інших людей. Формування залежної поведінки в старості є нагальною проблемою сьогодення. Залежність від інших людей в тому числі від соціальних структур, які працюють з людьми похилого віку, все це спричинює жахливі умови життя людей похилого віку. На перше місце виходять проблеми соціального характеру. Соціальний захис людей похилого віку здійснюється через соціальні інститути. Якість надання соціальних послуг залежить від кваліфікації працівників соціальної сфери.

Основою для інтеграції знань з проблем старіння виступають наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників різних галузей знань.

Вивченням проблематики людей літнього віку займалися філософи: В. Д. Альперович, В. Давидовський, В. М. Нікітін, В. В. Фролькіс, Д. Ф. Чеботарьова.

Питання можливості праці, запобігання старінню, відновлення фізичних та інтелектуальних можливостей знайшли своє висвітлення в роботах А. Дискіна, В. В. Крижановської, І. А. Кулак, І. І. Лихнецької, Є. І. Стеженської та ін.

Саме тому, стан здоров'я та добробут людей похилого віку стають зараз одним з найважливіших показників ефективності державної політики. Значною мірою це пояснюється розумінням українського суспільства про необхідність підтримки незахищених верств населення, а також тим, що, за